

Vedení kroužku. Jak na to, pojďme společně krok za krokem. Část 9.

V září začínáme pracovat v kroužcích, jak na to, plány, přípravy a výchovně vzdělávací metody

Jsou to způsoby práce, které vedoucí používá při praktickém uskutečňování výchovného a vzdělávacího procesu. Metody je vhodné vzájemně kombinovat a využívat jich více najednou. Výsledkem názorně pojatého vzdělávacího procesu je odměna, že dítě, žák, posluchač nové informace pochopí, zkušenosti ověří a posléze uplatní v praxi.

Patří sem: *vysvětlování, přesvědčování, demonstrace, audiovizuální technika, použití vzoru, použití zkušenosti, modelové situace, hry, video trénink, video analýza a opakování, procvičování.*

Obecně lze říci, že získávání vědomostí a názorů pomocí vlastní zkušenosti je nejcennější cesta k poznání. Nejlepším učitelem je život sám. Zas a znovu bez výjimky staví nové situace a uděluje životní lekce.

Prostředí kroužku, vnější podmínky. Pro zdárný průběh vzdělávání v kroužcích, je třeba zajistit co možná nejlepší vnější podmínky. Mezi fyzikální podmínky prostředí patří vhodné osvětlení, přiměřená teplota místnosti a estetičnost. Vybavení prostoru by mělo být přiměřené svému účelu, funkční, bezpečné a vkusné. Ideálním místem pro setkávání jsou stávající školská zařízení, jako jsou družiny, klubovny, domy dětí a mládeže. Tyto prostory splňují všechny potřebná opatření k fungování zájmové činnosti. Ne vždy je to ale možné, a tak se kroužky setkávají například na mysliveckých chatách, spolkových klubovnách nebo dokonce u vedoucích doma. Pokud je dobře zajištěný program setkání, dokonalé místo nemusí být pro setkávání zcela zásadní. Většinu času, pokud tomu počasí přeje, tráví kroužek v přírodě. Jisté stálé zázemí je ale vždy potřeba. Prostory, kde je potřeba uložit pomůcky, materiály a exponáty, což může být ale například opět u vedoucího doma nebo v chatě MS apod. Nelze opomenout stále větší vliv sdělovacích prostředků, médií, internetu, počítačové techniky a filmů. V širší nabídce se často orientuje obtížně.

Spolupráce kroužku s ČMMJ, OMS, MS, ZŠ, MŠ a veřejností. Propojení kroužku s ČMMJ, z.s. a jeho registrace přináší, jak již bylo uvedeno, mnohé výhody (pojištění, materiály). Stejně tak je potřebná vazba na příslušný OMS, který by měl kroužky podporovat materiálně, případně finančně a minimálně s kroužky spolupracovat při pořádání okresního kola ZST. Velmi důležité je propojení kroužku na MS, kde se kroužek vyskytuje, protože to velmi napomůže s programem, přístupem do lesa a celým chodem kroužku. Výhodou je i spolupráce s rodiči dětí kroužku a okolím, ať už se jedná o myslivce nebo ne. Osoby mimo kroužek mohou jako externisté vypomáhat třeba jednorázově s programem a jejich zapojení jen přispěje k dobrému ohlasu kroužku u nemyslivecké veřejnosti. Pokud nastane vazba mezi kroužkem a osobami z jeho vnějšku, dochází například k snadnějšímu získávání podpory ze stran těchto osob, a to jak časové, tak materiální, případně finanční. Je vhodné seznámit veřejnost s činností formou článků do místních či regionálních tiskovin.

Pedagogicko psychologické rady k výuce v kroužku. Příprava na vzdělávací hodinu, setkání v kroužku a aktivity.

Příprava na setkání v kroužku by měla být písemná, a to nejen pro začínající vedoucí. Každou vzdělávací jednotku by měl mít vedoucí připravenou v týdenním, měsíčním a ročním plánu,

který by měl být rozdělen do tematických celků. Každý tematický celek by měl obsahovat orientační počet hodin a potřebné pomůcky, výukové metody a hlavně cíle, kterých by děti měly dosáhnout. Je to velice individuální, ale daných cílů by měla dosáhnout většina skupiny. Pokud se tak nestane, je třeba hledat chybu u sebe, změnit styl výuky, náročnost.

Pokud máte zpracované tematické celky, můžete se pustit do plánu jednotlivých hodin.

Zpočátku vám přípravy zaberou hodně času, ale nejedná se o čas ztracený. Nedoporučuje se plánovat více jak dvě hodiny dopředu, většinou neskončí podle vašeho plánu a zbytečně byste museli opravovat. Často se stane, že se od plánu odchýlíte, pokud děti nezvládnou vámi určené úkoly. Je potřeba aktuálně reagovat.

Aby děti udržely pozornost, střídejte jednotlivé činnosti – výklad, didaktická hra, aktivní úkol, skupinová práce, relaxační chvilka apod.

Každý plán vzdělávací jednotky by měl obsahovat název celku, cíle a úkoly, odkaz k tematickému celku, potřebné pomůcky, datum a čas, průběh setkání, výukové metody.

Rozdělte si ji na začátek, střed a závěr setkání, hodiny.

V přípravě si nechte místo na hodnocení hodiny, vyhodnoťte ji, poznamenejte si chyby. Úspěch dosáhnete pouze tehdy, pokud dokážete reálně reflektovat své úspěchy a chyby. Pokud se vám něco nevydaří, nebudte sklíčení, vraťte se k sebehodnocení a sledujte, zda se nedopustíte opakovaně stejné chyby.

Příprava celoročního plánu. Základem pro práci kroužku je celoroční plán. Dobře organizovaný kroužek má navíc rámcový výhled na několik let dopředu. V plánu se objevují hlavní témata, která byste měli s dětmi probrat, dále najdete podtémata, kterým se můžete věnovat, pokud máte větší hodinovou dotaci, nebo pokud se jedná o druhý či třetí rok mysliveckého kroužku.

Září: probíhají úvodní hodiny, děti se seznamují s plánem učiva na celý rok, dále si vyjasňují vnitřní pravidla, řád v kroužku a bezpečnost setkání. Během těchto úvodních hodin se děti seznamují s materiály ke studiu, které jsou dostupné na našem trhu. Je důležité dětem knihy, atlasy, makety, přírodniny, vycpaniny, CD a všechny další materiály přímo ukázat, aby se s nimi seznámily. Pokud si je budou moci prohlédnout a osahat, je větší šance, že je zaujmou. Je potřeba mít na vědomí, že počty dětí touto dobou ještě nejsou ustáleny, neustále se mění, s výukou jako takovou proto začněte až v říjnu.

Říjen až květen: v heslech si napište přípravu, kolik hodin se s dětmi setkáte v měsíci, kdy a jak si rozdělíte výuku všech základních mysliveckých disciplín, v kterém měsíci budete mít hosty, kdy půjdete do lesa atd. Vždy nezapomeňte na Téma + cíl tematického celku + použité metody + pomůcky.

Červen: v tomto měsíci se kroužek uzavírá, děti absolvovaly místní a okresní kola soutěže o Zlatou srnčí trofej, zúčastnily se Dnu dětí a Mysliveckých dní. V případě, že kroužek probíhá až do konce června, je dobré vybrat si některé z podtémat minulých měsíců. Na konci nezapomeňte zhodnotit celoroční práci a vyžadujte hodnocení a sebehodnocení i od svých dětí v kroužku. Poslední setkání může proběhnout společně s rodiči při vycházce do přírody nebo si děti pro rodiče připraví soutěže, písničky, hry atd.

Červenec až srpen: letní tábory, myslivecké dny, myslivecké víkendy a soustředění ZST. Součástí celoročního plánu je měsíční plán podle ročních období a týdenní plán. Všechny budoucí aktivity by se měly odvíjet od zvoleného cíle. K jeho dosažení je pak možno vybírat

vhodné prostředky a metody. Podstatná je i důkladná a důsledná organizace činnosti s dostatečnou časovou rezervou. Vedoucí kroužku si musí pro bezproblémový chod zajistit včas všechny pomůcky a materiál. Velkou chybou je, když si vedoucí kroužku myslí, že celý program musí zrealizovat sám. V tomto případě je totiž vhodné zapojit i rodiče dětí v kroužku nebo starší děti, které si tím přirozenou cestou osvojují převzetí odpovědnosti a rozhodování.

Plán činnosti by měl zahrnovat:

a) hlavní úkoly a cíle:

znalosti, umět popsat, vybavit si, vyjmenovat, rozeznat, vybrat (dítě popíše jelena)

porozumění – umět vysvětlit, popsat důvody, rozpoznat příčiny, doložit (dítě vysvětlí, proč jelen patří do spárkaté zvěře)

aplikace – umět použít, aplikovat, vyřešit, vybrat (dítě dokáže ukázat vnější znaky jelenovitých na obrázku či maketě)

analýza – umět uvést podrobnosti, specifikovat, vyjmenovat části celku,

syntéza – umět shrnout, zobecnit, sestavit,

afektivní doména – tato doména se týká pozornosti, zájmu, estetického cítění (dítě ctí zákony přírody),

psychomotorická doména – sem patří senzomotorické dovednosti – házet, chytat, svážet, tlouct, kreslit

b) obsah a formy aktivit: jde o způsob o vytvoření prostředí a způsob organizované činnosti vedoucího i dětí při výuce v kroužku. Spojení organizačních forem s vhodnými metodami je klíčem ke splnění cílů výuky. Při výběru organizačních forem je třeba zamyslet se nad věkem dětí, nad počtem a nad prostředím (třída, hřiště, les, myslivna..)

Individuální výuka – tento styl výuky je vhodný zejména, pokud máte na kroužku děti s různými stupni znalostí. Často se střetáváme s problémem, že někteří navštěvují kroužek několik let a jsou ve skupině s nováčky, individuální výuka je jedním z mnohých řešení. Děti jsou v jedné místnosti, mají různé zkušenosti, jsou různého věku a jejich počet bývá různý, každý pracuje individuálně, navzájem nespolupracují, jejich činnost řídí pouze vedoucí. Nevyužívejte této formy příliš často, jinak se děti začnou nudit.

Hromadná a frontální výuka – jedná se o klasickou výuku, jak znáte ze školního vyučování. Jedná se o děti stejného věku, přesně daného počtu, sedí před vámi a vedoucí před nimi. Vedoucí hodinu vede pouze sám, není brán ohled na individualitu dítěte.

Individualizovaná výuka – měla by vycházet z hromadné výuky, ale vedoucí by se měl více soustředit na jednotlivé děti, dítě by samo pouze za asistence vedoucího přijít na řešení jednotlivých problémů. Takže všichni sice probírají jednotnou látku, používají jednotné pomůcky, ale každý pracuje sám za sebe a svým tempem. Vedoucí jejich práci řídí.

Diferencovaná výuka – jedná se o rozčlenění dětí do skupin podle diferenciac (podle věku, podle zkušeností). Výhodou je, že zkušené či nadané děti jsou přiměřeně zatíženy a nenudí se, pomalejší děti nemusí spěchat, může se jim věnovat více času, lze takto rozvíjet aktivitu dětí. Problém bývá v tom, že zkušenější děti se často slabším posmívají, vzniká přílišná rivalita. Pomalejším a nezkušeným dětem pak chybí táhnoucí vzory. Je lepší se k tomuto způsobu přiklánět až ve chvíli, kdy dobře poznáte své svěřence.

Skupinová výuka – děti se rozdělí do skupin, ty by se měly na každém kroužku měnit a měly by se v nich objevit starší žáci, zkušenější v kombinaci s mladšími a méně zkušenými. Skupinové výuky lze využít téměř při veškeré výuce, ať již sedíme s dětmi v učebně či vyrazíme do přírody. Co se týče velikosti skupin, ideální je 5 až 7 dětí, ale samozřejmě záleží na činnosti. Skupinovou nazýváme už i práci ve dvojicích. Při sestavování je vhodné dát dohromady dva slabší s jedním výkonnějším, pokud sestavíte skupinu obráceně, dva výkonnější pracují a třetí se veze. Při skupinové práci se děti učí respektovat sebe i ostatní, prosazovat si svůj názor a zároveň tolerovat názory jiných. Vedoucí předem připravuje pomůcky potřebné k práci, motivuje, usměrňuje vytvoření skupin, podporuje výměnu názorů, shrnuje a hodnotí výsledky práce. Každý člověk, který pracuje s dětmi, musí být zároveň i psychologem, a právě tato forma výuky umožňuje poznat děti velmi důvěrně.

Projektová výuka – v dnešní době je velmi oblíbená, je založena na propojení praxe a teorie. Tato metoda vede ke kreativitě a vlastní činnosti dítěte. Projekty se dělí do mnoha skupin, podle doby trvání, místa, počtu dětí, ale základem projektu je dobrý a zajímavý nápad, nadšení pro věc a často během jeho realizace s dětmi naučíte mnohem více než při besedách v učebně. Zkuste například vytvořit naučnou stezku, sestavte vlastní knihu o zvěři ve vašem místě, udělejte si pozorovací den atd.

c) časové členění, časový harmonogram: vedoucí by měl vzhledem k věkové struktuře dětí a vybavení kroužku (pomůcky) zohlednit i samotný průběh schůzky. Měl by rovnoměrně rozvrhnout program tak, aby děti naplňoval po celou dobu schůzky. Pro většinu kroužků je ideální doba setkání 2 hodiny týdně. Méně zkušení vedoucí a začátečníci volí hodinu týdně, která se postupně může protahovat. Časové členění je součástí celoročního plánu a podle toho, jak často se budete setkávat.

Každou hodinu si časově naplánujte po minutách, kolik na opakování, přednášky, ukázky, samostatné práce, shrnutí a zpětná vazba, zda děti všemu porozuměly.

d) významné akce: do celoročního plánu je potřeba zapsat všechny aktivity týkající se kroužku. Pravidelná setkávání, víkendové akce, výstavy, soutěže, výlety a exkurze, poznávací zájezdy, prázdninové aktivity. Děti s těmito významnými akcemi seznámit a tím motivovat.